

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 12 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkereskedése

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

A nemzetiségi kérdés intézésének módjai.

Nagy-Enyed, 1902. július 10.

(—) Miatán a nemzetiségi veszedelem napjainkban már olyan mértéket ölt, hogy felismerésétől már a magyar társadalom közönye sem zárkózhat többé el, kezdenek kissé nálunk is foglalkozni a kérdéssel és ki-ki a maga módja szerint véli azt megoldhatónak.

Vannak olyan naivok, akik még ma is megnyerni óhajtanák a panszlávokat, a dakorománokat, a zöldszászokat, az ultraszerbeket és az alldentsch pangermánokat a magyar állameszmének és a magyar hazafiságnak. Az ilyenek még soha nem láttak eleven panszlávot, dakorománt etc.; még soha nem olvastak nemzetiségi kirohanást, és nemcsak hogy a nemzetiségi törekvekről nincsenek tájékozva, de még magát a nemzeti érzést is csak hírből ismerhetik. Mert vajon lehetne-e miunket jó magyarokat osztrákokká tenni csak úgy szép szóval, lehetne-e a fanatizált nemzetiségeket a magyar hazafiságra, a magyar erényekre, a magyar történelemre hivatkozva magyarokká tenni?

Ez hat túlhaladt álláspont, mert azt már mindenki belátja, hogy manapság a nemzetiségi kérdés nagyban és egészen hatalmi kérdés — aki bírja, marja. Amíg a magyar állam tud erősebb lenni, addig Magyarország ez az ország; amint a magyar állam kisiklani enged kezéből a feltétlen hatalmat és uralmat ebben a kérdésben, akkor a nemzetiségek kerülnek felül, először csak a parlamentben s a közigazgatásban kerve helyet, majd nyelvüket erővesítve mind tágabb körben, azután bizonyos autonóm jogokat követelve nemzetiségi csoportunkint, a magyarságot legfeljebb mint primus inter pares ismervé el a többi között, végül kikerekíténi a dakoromán Erdélyt, a panszláv okoliét, a német Banatot, a szerb aldunai vidékeket, s jó, ha a haldokló magyar nemzetet megtűnnek még egy darabig a Duna és Tisza közen. Az egész nemzeti létünk függ tehát attól, vajjon ezt a kérdést okosan és erélyesen tudjuk-e intézni s vajjon elegendő megértjük-e, hogy csak addig tehetünk valamit, amíg mi vagyunk az erősebbek. Ma még igen — holnap talán már nem.

Am a hatalmi erő mellett e kényes és fontos kérdés megoldásának még ezernyi csinja-binja van, ezernyi tenni és kerülni való akad, amit e kérdés intézőinek tekintetbe kell venniük. Így aztán sokan sok különböző uton és módon vélik a kérdést megoldhatónak.

Némelyek azt vallják, hogy csak társadalmi uton boldogulhatunk velük, mások az állami iskolákat tartják az egyedüli célra vezető eszköznek, ismét mások csak pénzt, pénzt és pénzt kérnek gyógyszerül, mert hiszen a nemzetiségi propagandákat is idegen pénzzel dolgoztatják ellenünk, s vannak, akik úgy vélekednek, hogy a Deák-párt tulideális liberalizmusa ebben a kérdésben juttatott bennünket a bajba, amelyen ma már legfeljebb csak egy kis színmagyar absolutismus segíthetne.

Nos hát mindegyre csak azt felelhetjük, hogy ezek mind csak részei lehetnek annak a nagy körültekintő, erélyes akciónak, amit — ha elvi akarunk — a nemzetiségi kérdés terein meg kell indítanunk.

Az államhatalmi erő mellett ott kell lenni a társadalmi, kulturális, közgazdasági és minden más erőnek is, sőt ha kell, még erőszaknak is, mert a háboruban az eszközöket nem szokták valogatni, mi pedig — fájdalom — csatázni vagyunk kénytelenek legfőbb léterdekeinkért.

Ezt állítja különben eleink példa gyanánt a német birodalom nemzetiségi politikája is.

Levél a „Közérdek“ szerkesztőségéhez.

Balazsfalva, 1902. július 6.

A „Közérdek“ 53-ik számában megjelent vezércikk, mely egy henczög románok Kolozsvárt elkövetett ideitlen tetteivel foglalkozik, alkalmat adott nekem arra, hogy a Balazsfalván közelebről szerzett egyes tapasztalataimat szintén nyilvánosságra hozzam.

Értesülesen szerint 1874-ben megjelent egy belügyminiszteri rendelet, amely nyilvános helyeken és összejöveteleknél kizárólag az 1848. évi XXI. t. cz. által meghatározott nemzeti színek és címerek használatát rendeli és más idegen zászló, címer vagy jelvények-

nek használatát tiltja és amely rendeletnek szó szerinti értelme az, hogy a nemzeti szín és címer minden nemzet saját állami önállóságának külső jelzésére szolgálva, az az állami felsőbbség jelvénye, minélfogva idegen zászló, címer és jelvény jogosítatlan használata az illető állam és állami fenújhatósága ellen intézett merényletet képez.

Az 1885-ben megjelent belügyminiszteri rendelet az említett rendeletben foglalt tilalmat megújítja és a tilalom athágását önálló kihágásnak minősíti és büntetéssel sújtja.

A Balazsfalván székely politikai hatóság, azon tapasztalatából kifolyólag, hogy mind általánosabbá válik az oláhoknál és különösen a fiatalabb nemzedeknél a piros-sárga-kék színek viselése és nemcsak egyes ruhadarabokban és ruhadiszekben jelentkezik ezen színeknek gyakori viselése, hanem tüntetőleg kalapjaikon és mellükön jelvényként viselik, sőt a gimnáziumi fiatalok is egy nyári kirándulás alkalmával tarkáztak az ilyen színű kokárdáktól: körrendeletet bocsátott ki a községi előjáróságokhoz, amelyben felhívta őket, hogy a belügyminiszteri rendeletet tegyék újból közhírre, annak szerezzenek érvényt, a lakosságot pedig személyes érintkezéseik alkalmával is figyelmeztessék, hogy a magyar állam területén csak magyar nemzeti színű jelvényt szabad nyilvánosan hordani, minden más, tehát idegen ország színeit feltüntető jelvények nyilvános viselése és hordozása, mint államellenes, büntetés terhe alatt tilos.

Később a hatóság egy-két esetben megállapította az idegen színeknek „tüntetésszerű“ viselését és az illetőket megbüntette. No most következik az érdekes dolog. A büntetés után ugyanis a semináriumi nyomdában a betűszedők piros-sárga-kék kokárdával dolgoztak; az érseki iroda alkalmazottjai főnökükkel együtt széles szalagból készült piros-sárga-kék nyakkendőket viseltek, nagy csokorba kötve, vegeik magasan felállottak, mint valami fülek. Az ítéleteket az érseki ügyvédi irodából persze meglebbezték, védelembe vették a törvényellenes tüntetést; a felebbezéseket egyik irodai alkalmazott személyesen vitte fel a hatósághoz, akinek nyakán tüntetőleg szintén piros-sárga-kék szalagból

TÁRCSA.

Az elvetemültek hazájában.

Mióta Kennan György világhírűvé vált szibériai leleplezéseit kiadta, alig jelent meg egy-két szibériai foglalkozó könyv az egész irodalomban, s ami napvilágra került is, az egy Jakozakóvét kivéve, semmiféle érdeklődést nem keltett. Kennan után semmi dolguk sem maradt a leleplezőknek; a borzalmasságok elmondásában sem tudják öt tullicizálni, az ismétlések pedig untatják a közönséget. Ebből az következtet, hogy azok, akiket szerencsétlen sorsuk abba a keletlen helyzetbe hozott, hogy saját tapasztalásaik alapján írhatnának a szibériai kenyszer munkások életéről, nem botránykrónikát és rémregényt írnak megszabadulásuk után, hanem leírják a rabok mindenféle életviszonyait. Már t. i. azok, akik egyáltalában írnak.

Ilyen általános jellegű Melsin Lajosnak munkája, amely „Az elvetemültek hazájában“ címmel most jelent meg Lipcsében, és igen vonzóan megírt, komoly olvasmány. Kár, hogy száműzetésének okát nem mondja el Melsin, de talán fölöslegesnek tartotta, hiszen aligha akad olvasója, aki más okot sejtethetne, mint politikait. Igen érdekes része a könyvnek az, amelyben a nagy utat írja le Melsin. A deportálásra ítélt rabokat összegyűjtik különböző börtönökben, azután nagy csapatokban vasutón a Volgáig szállítják, a Volgán hajón tesznek meg nagyobb utat, azután partra teszik őket és gyalog folytatják az utjukat.

A gonosztevőket és a politikai vétségért száműzötteket a hajón teljesen elkülönítik s csak a gyaloguton ismerkedhetnek meg. A közönséges bűnösök között akárhányan vannak, akik már többször is jártak Szibériában. Elzúllott, erkölcsileg érzéketlen emberek ezek, ágrólszakadt csavargók. Még nevük sincsen, s mikor

Tyumenben névszerint felhívják őket, hogy megvannak-e, ilyen neveket mondanak: Szerencsétlen Iván, Türelmes Péter, Sokbaju Szemjen, Szaladj Jefrem, Mitsemtudó Árkád stb. De megcsik az is, hogy a legelkelőbb családok sarjadékai, Orlov, Gurkó-, Szkobeleev-utódok masiroznak Szibériába . . .

Az arab karavánt természetesen megfelelő erősségű katonai őrség kíséri; minden csapatnál megy néhány kocsi a betegek és a holmi szállítására. Az uton husz-negyven versztyüre menedékházak állanak, többnyire düledező fabódék; ezekben töltik a rabok az éjszakákat s a pihenőnapokat, undorító szennyben, farkasordító hidegben, nők és férfiak együtt.

A gyalogut rendes körülmények közt három hónapig tart. Tomszktól Krasznojarszkiig (ötszáz verszt) egy hónapig, Krasznojarszktól Irkuckig (ezer verszt) két hónapig. Mindig gyalog és mindig lánczra verve . . . A rendkívül faradságos utat száz rab közül legfeljebb negyven teszi meg. A többi megbetegszik és valamelyik börtön kórházába jut, ahol elcsapott orvosnövénydekek keze alatt pusztul el, vagy végképpen kidől, s akkor ott hagyják az utszélen. Nem tudom, hogyan számolnak be vele. Megcsik teli időben, hogy egy farkascorda megtámadja a karavánt. Ilyenkor rettentő vérengzés történik. A katonák takarekoskodnak a golyóval, talán a raboknak is kell, ha esetleg szólni akarunk, vagy föllázadnak. És inkább elpusztulnak a farkastól vagy veszni hagyják a rabokat, semhogy ellőjék a töltéseket.

A rabok élete nem mindig olyan kegyetlenül rossz, mint a könyvek írják. Akárhány olyan fogház van Szibériában, ahonnan a rövidebb időre elítéltek fájó szívvel jönnek el, vagy éppen el sem jönnek, hanem cserélnek olyannal, akinek sokáig kell ott maradni, s akinek ez nem tetszik. Ezt a cserét nevetésgesen csekély jutalomért, néhány rubelért, egy szép ingért stb.

csinálják s olyan ügyességgel, hogy a felügyelők csak igen ritka esetben jönnek rá.

A fogházak élete a korrupciónak elképzelhetetlenül gazdag változatosságát produkálja. Kezdve az igazgató, aki állandóan megfizeteti a kormányval három-négy-száz meghalt rabnak horribilis összeget kitevő eltartási költségét, folytatva a tisztviselőknél, akik a rabtartási költségből különféle címeken jelentékeny summákat lopnak el s végezve a bevásárló szolgákon, akik mindenből hitványabbat vásárolnak, mint amilyenre pénzt kaptak: mindenki lop és csal, természetesen leginkább a nyomorult rabok rovására. És ez czudar, lelketlen gazembereknek nem árt semmi. Hányszor mentek már följelentések Pétervárra ilyen ügyekben — hiába! A kormányok egyáltalában nem akarnak semmivel sem törődni, ami az Uralon tul történik. Ha ellopnak is százezreket, ha agyonvernek is néhány rabot, nem fáj ezért Péterváron senkinek a feje. A rabok jobbra kártyázással töltik szabad idejüket. Akiknek nincsen pénzük, azok húsrá játszanak, az ebédhez járó húsrészt teszik föl egy-egy lapra. Megcsik olykor, hogy egy rab előre elveszti egész hónapra való húsjárándóságát, s akkor ki-kimegy a konyhára — lopni. Tehát nemcsak az igazgató, a hivatalnokok és szolgák lopnak, hanem maguk a rabok is. Mindazonáltal a fogházban a legszigorubb vallásosság uralkodik. A szerdai és pénteki böjtöt mindig megtartják, s ugyancsak teljes szigorúsággal a nagyböjtöt is.

Lehetetlen apróra elmondani e kétkötetes munkának minden érdekességét. Csak a végső benyomásról számolok be, azzal, hogy Szibériában a fogházakból terjed a korrupció, hogy a tolvajok ott nem rabok a börtönökben, hanem igazgatók, s hogy Európának szégyene az az ország, amelynek az elvetemültek hazája szerves részét teszi.

készült nyakkendő volt, de ez már hosszára volt kötve, nem ágaskodott oly büszkén.

Nos hát ehhez mit szól a t. szerkesztő ur? A kolozsvári oláh tettét velem együtt minősíthetetlennek mondja, de az ügyvédi kamara, azt hiszem, a leirt esetet minősíthetné valaminek. B-1.

Válasz.

Fentebbi kérdésre nézve könnyű a felelet. Magyarország szabad ország, s aki itt tiszteli a törvényt, annak oltalma alatt nyugodtan boldogulhat, aki pedig serti, annak feltétlenül lakolni kell. Tőlünk járhat bárki bármiféle színű és szabású ruhában, hordhat akármilyen divatu kalapot, harisnyát, övet, nadrágot, nyakkendőt. Ha ez pusztán egyéni ízlése, bármily ríktó színű is — példa a szocialisták vörös nyakkendője —, nem törődünk vele, teljek öröme benne. Az abszolutizmus alatt a német a széles karimájú egyszerű, fekete kalapokat Kossuth-kalapnak nézte, tüntetést látott benne, elszedette. Ha valakinek egy magyar szüzmáriás, vagy magyar czimeres huszából volt mellűje, karperece: elkönfiskalta. Hát ezek ostobaságok voltak, de, mert tiltva volt hordozni, hát nem viseltek többé. Tőlünk ugyan mind viselhet ugynevezett oláh-színű nyakravalót, frakkot, övet mulatságból akár melyik ficsur, ha tetszik neki; legfeljebb elmosolyodunk a divattal nem passzoló különleges ízlésen, de tovább nem törődünk vele. De ha azt látjuk, hogy bizonyos idegen állam színeit tüntetőleg, tehát nem egyéni ártatlan kedvteléből kezdik viselni bizonyos nemzetiséghez tartozók, még pedig azért, hogy „tüntetőleg”, szándékosan megkülönböztessék magukat külsőleg is a magyar állam többi polgáraitól, akikkel békésen együtt éltek s akik sem magatartásukkal, sem szokásaikkal, sem ruházatukkal ily megkülönböztetésre példát és okot nem adtak; ha azt látjuk, hogy az állam törvényeinek védpaizsa alatt levő nyilvános intézetek tagjai, egyházi, világi főhatóságok alkalmazottjai „tüntetés”-ből idetlenkednek; ha azt látjuk, hogy ez a „viselkedés” is egy része annak a rendszeresnek látszó eljárásnak, mely iszolálni akarja magát mindattól, ami magyar nemzeti s az egyetertést erősíteni köztünk: hát akkor egy pár példás büntetést alkalmazni a vezető, hecczelő egyénekre valóban helyen van, sőt kötelesség is, s ha még tovább folytatnák a hecczet, bizonyára meg lehet találni a módját, hogy az ilyen holmiket árusítók és készítőik ellen is megfelelően járasson el az illetékes hatóság. Az ügyvédi kamara pedig, ha a hatósága alatt levők ellen a maga részéről is szükségnek látja az eljárást, bizonyára teljesíti kötelességét ily esetben is, csak tessék tudomására hozni.

Szerkesztőség.

Falusi levél Wlassics miniszter magyar nyelvi rendeletéről.

Megengedem, hogy Wlassics miniszternek az 1879. évi XVIII. t. cz. szigorú végrehajtása tárgyában kiadott rendelete vármegyénk lapjaiban kellőképen méltatva volt.

Itt, ezen az eldugott földrészen igen ritkán, vagy csak különös véletlen folytán jut az ember egyes fontosabb esemény híréhez, s különösen ilyenkor — kukorica-kapálás, szénagyűjtés idején — éppenséggel el vagyunk vágva a külvilágtól s fel se tűnik, ha egy-egy újság elkallódik, mielőtt tulajdonképpen céljának megfelelt volna.

De elkerülhetie figyelmemet a fent említett rendelet méltatása azért is, mert csak annyiban vagyok „tanfériu”, amennyiben 5 tanköteles gyermek iskolázatásáról kell gondoskodnom. Hogy ez mit, vagy mennyit jelent oly helyen, hol csak felekezeti, illetve (nevezük nevén a nebulót) nemzetiségi iskolák vannak, azt bővebben magyaráznom felesleges.

Igy tehát a közoktatás-ügy szenvedő tagja lévén, a cselekvő közegekre vonatkozó rendeletek könnyen elkerülheték figyelmemet, s ha bizonyos oldalról elhangzott aggodó szavak után nem következtettem volna arra, hogy Wlassics miniszter valamelyik rendeletében okvetlenül van valami, amit — különösen szűkebb hazánkban — a közoktatás szenvedő tagjainak is tudomásul kell venni: nem jöttem volna rá azon nagyfontosságú intézkedésre, melyet minden igaz hazafiának kitörő lelkesedéssel kell üdvözölnie!

Kerestem tehát a rendeletet, s megtaláltam benne azt, amit kerestem!

Mint laikus is tudtam, hogy a magyar nyelv tanítása a nemzetiségi iskolákban kötelező; de tudomásul vettem azt is, hogy ezen kötelezettségnek mily mérvben felelnek meg különösen falusi tanítóink. Román iskoláinkban, avagy ezen iskolák legtöbbszörében a magyar nyelvet pro forma tanítják. A tanító — tisztelet a kivételeknek — ellenséges in-

dulattal viseltetik minden iránt, ami magyar, s ezen ellenséges indulatot — nem mondom, hogy minden esetben öntudatosan — de becsepegteti a tanítványba is; és hogy az esetleges tanfelügyelői látogatások alkalmával „eredményt” tudjon felmutatni: bemagoltat néhány gyakorlatot a tanítványokkal magyar nyelven is.

Mi pedig, hallván a szajkó módra felmondott mondatokat, elégedetten bólintunk arra, hogy „az ablak szegletes”, s ezzel elég van téve az 1879. XVIII. t. cz. követelményeinek. Senki sem bolygatta a tanító illetén rendszerét. Az iskolások, a pap, a vizsgákra kiküldött egyházi közeg talán azt is igen soknak tartotta, ami a magyar nyelv, az állam hivatalos nyelvének tanítása érdekében történt.

A tanítás szellemeről pedig, elég világosan szól az a hír, hogy Balázstalan idegen állam színeivel felpántlikázott tanulók nyílt utcákon nem atallották államellenes dalokat énekelni.

Az ilyen szellemben nevelt tanító a magyar nyelvet kötelességszerűleg soha sem fogja tanítani, és ez a szellem oka annak, hogy a törvény „ügy, miként annak szava és szelleme is követeli, a kívánt eredményt maig sem biztosította”.

Belé kell tehát nézni a tanítóképző intézetek belételeibe is, a fokozott ellenőrzés folytán; meg kell látni, hogy ott minő oltárokon áldoznak, s egyetlen tanítónak sem kellene oklevelet adni, aki magyarul tökéletesen nem tud.

Ha ez meglesz, mi, szegény falusi emberek is, itthon fogjuk taníthatni gyermekeinket.

Az immár 23 év óta életben levő törvény „világos cseljét abban jelöli meg, hogy a népoktatási tanintézetek minden állampolgárnak kellő módot nyújtsanak arra, hogy ezek a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét, elsajátítsák.”

A tapasztalat azonban szomorú volt, s ezért mondja a közoktatás-ügy minisztere: „... állásomból kifolyó kötelességemnek tartom, a szentesített törvény rendelkezéseinek az összes nem magyar tannyelvű népoktatási tanintézetekben teljes szigorúval érvényt szerezni.”

Örömmel tekintünk ezen teljes szigorú elé; a többiekben pedig a közoktatás-ügy cselekvő fórumai fognak oda hatni, hogy a magyar állam nyelvének jogait a falvakban is biztosítsák.

Tóháti.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen be- küldeni sziveskedjenek.**

— **Személyi hírek.** Dr. Bartók György püspök f. hó 7 én N.-Enyeden idözött, azután Boros-Bocsárdon a püspöki jóságot tekintette meg. — Dr. Garda Kálmán ügyvédet a balázsfalvi takarékpénztár igazgatósága ügyészévé választotta meg. — Macaulay (olv. Mekolé) Trevelyan, a cambridgei híres egyetem kiváló tanára, Macaulay, a nagy történetíró testvére fia, Hunyad vármegyéből vármegyénkbe jön, hogy a románság viszonyait tanulmányozza. Abrudbányán kezdi meg vizsgálódását. Akiknek alkalmuk lesz e magas szempontokból tekintő tudással érintkezni (megjegyezzük, hogy az angol nyelven kívül francziául beszél), főkötelességüknek tartásuk a teljes tiszta valót és igazságot, a czáfolhatatlan tények bemutatásával feltárni s alkalmat adni, hogy egyes kiváló román férfiakkal és a román nyelvű intézményekkel megismerkedhessék.

— **Halálozás.** Kovásznai Vajna István föld- birtokos, 48-as nemzetőr, Alsófehérmegye törvényhatósági bizottságának tagja, munkás életének 84-ik, özvegyiségének 21-ik évében, f. hó 8-án délután 4 óra- kor meghalt. A megboldogultban egy derek hazafi, jel- legzetes magyar alák száll sirba, kinek hosszú, áldásos élete a hazaszeretnek, egyháznak, kiterjedt családja boldogulásának s az őszinte, igaz barátságának volt szentelve. Földi maradványait a háznál tartandó ev. ref. gyászszertartás után folyó hó 10-én délután 4 óra- kor helyezzük örök nyugalomra a reformátusok sir- kertjében.

— **Sétahangverseny.** A helybeli önkéntes tűz- oltó-zenekar f. hó 13-án vasárnap d. u. 5 órakor a sétatérén sétahangversenyt rendez, melyre a közönség figyelmét fölhívjuk.

— **Zászló-avatás Felvinczen.** Folyó hó 6-án lélekemelő szép ünnep folyt le Felvinczen. E napon avatta fel ugyanis Szécsi Ferencz, a felvinczi ref. egy- házköztség buzgó lelkesze, az általa alapított ref. dal- oskór zászlaját. A délelőtti ünnepség a ref. templom- ban folyt le nagy közönség jelenlétében, melyben szép számmal voltak képviselve a szomszéd községek ref. lelkészei. Tizennégy ifjú lányka szerepelt, mint koszor- us-lány. Este táncmultság volt a vendéglő nagy

termében, mely jó hangulatban folyt a hajnali órákig. Városunkból is többen vettek részt az ünnepségen.

— **Circus.** Pichler Menyhért circus-igazgató válto- zatos műsorral circus-előadásokat hirdet. Ponyvával fedett lovardája a szénatérén van felállítva.

— **Nagy-Enyed** város tulajdonát képező halászlási jog 1902. 1903. és 1904. évekre a folyó évi július hó 14-én d. e. 10 órakor a város gazdasági tanácsosi iro- dájában megtartandó nyilvános szóbeli árverezésen bérbe fog adatni. Kiküldési ár évi 101 korona bérösszeg. A részletes feltételek a hivatalos órák alatt az iktató hivatalban megtekinthetők.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** az érdekeltek tudomására hozza, hogy a kerülete szá- mára folyó évi szeptember havában Kolozsvárt rendezni óhajtott iparos-tanóncz- és segédmunka-kiallítás meg- tartását a váratlanul közbejött több rendbeli akadály miatt ez évről el kellett halasztania.

— **Jelzálog-Hitel Vállalat Nagy-Enyeden.** A Budapesti Földtehermentesítő Jelzálog-Hitel Vállalat főkot nyitott Nagy-Enyeden melynek lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk olvasó-közönsé- günk figyelmét.

— **A Magyar Könyvtár** most megjelent júniusi sorozata újra több értékes füzettel gazdagította ezt a Radó Antal szerkesztette kiváló gyűjteményt. A 291. szám Jókai Mór Petőfi Sándorról című füzet. Nagy gondal vannak benne összegyűjtve Jókainak Petőfi Sándorról írott visszaemlékezései, amelyek eddig csak újságokban elszórva jelentek meg az ötvenes évek eleje óta, s a melyek most így egy füzetben kétségtelenül nemcsak mint olvasmányok felette érdekesek, hanem egyuttal egy új Petőfi-biográfiának legfőbb forrás- munkáját fogják képezni. A füzetet Várdai Béla álli- totta össze nagy gondal, ő látta el jegyzetekkel, s a füzethez igen szép bevezetést irt a Jókai és Petőfi közti viszonyról. — A 292. szám Ignótus: Változatok a G-húron czimvel a modern magyar irodalomnak egyik legértékesebb művelőjét mutatja be. Ignótusnak néhány, a legszebb prózában irt költeményét közli összegyűjtve, amelyekben a kiváló író mély filozofikus egyénisége és stílusművészete igen nagy mértékben érvényre jut. — A 288—289. számú kettős füzet a Magyar Könyvtár új magyar Shakspeare-jét, gazdagítja a Romeo és Julia kiváló új fordításával, amelyet Telekes Béla, a jeles poéta készített a legújabb szöveg- kritika felhasználásával. Az új fordításnak különösen lyrai részletei, amelyekkel a Romeo és Julia telve van, gyöngyei műfordítói irodalmunknak. A Magyar Könyv- tár egy-egy száma 30 fillér. Ugy egyes füzetek, vala- mint a gyűjtemény eddig megjelent összes füzei megrendelhetők egyszerre részletfizetésre is a kiadó- czégnél, a Lampel-Wodianer-fele udv. könyvkereskedés- ben, VI. Andrássy-ut 21. szám.

— **290 szám a Magyar Könyvtárban.** Izlé- ses katalogusa jelent meg most ennek a kiváló gyű- jteménynek. A jegyzékben megvan az eddig meg- jelent 290 szám számszerű sorrendben, s azonkívül sza- kok szerinti összeállításban is, hű tükrét nyújtva a vállalatban megjelent magyar és külföldi irodalmi mű- veknek. A jegyzék minden könyvkereskedésben ingyen kapható

— **„A Kertészeti”** czimvel hézagpótló szaklap indult meg a napokban Seps-Szent-Györgyön. Szer- keszti Papp Samu. Előfizetési ára egész évre 6 kor. Az uttörő lapot ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Közgazdaság.

A gabonafélék szemszorulása.

Köztudomásu, hogy hazánk földjeinek tulnyomó ré- szében gabonafélék termelnek, mert sajátos talaj- és klimatikus viszonyaink e növények termelésének kedveznek legjobban; de az is tudva van, hogy a foly- tonos gabonatermelés következtében földjeink legna- gyobb része ki lett rabolva a foszforsavkészletből, mert valamennyi növényi tápanyag között a foszforsavat veszik legnagyobb mértékben igénybe, s mert a gabona- neműek exportálásával nem lett kellő gondoskodás téve az iránt, hogy a foszforsavhiány megfelelő foszfor- sav-import által rekompensáltatót volna.

Ez állításainkat igazolandó, illetőleg az egyoldalú kimerülést bebizonyítandó, hivatkozunk ugyancsak a gabonanemű növényekre, amelyek földjeink megdül- nek és szorult szemet adnak. Ismerve egyrészt a meg- dülés hátrányosságát, másrészt azon nehézséget, mely a szorult gabonaszem értékesítése körül merül fel, nem lesz nehéz kitalálni azon orvosszert sem, mely hatva van a bajon segíteni. Földjeink foszforsavhiányát, vagy hogy úgy mondjuk, foszforsavhiányát, foszforsav-import által kell pótolni, vagyis mesterséges uton, műtrágyák alakjában kell a talaj tápanyag-egyensúlyát biztosítani. E célra legjobban megfelel a szuperfoszfát, amennyi-

ben a vízben könnyen oldható foszforsavat tartalmazván, a növényzet által könnyen fel is vehető.

Alkalmazandó mennyiségét egyrészt a követett vetésforgó, illetve a termelt növények minősége szabályozza, másrészt a földnek termőképes vagyis felvehető foszforsav-tartalma. De miután ez utóbbi ténynek kiderítése csak hosszadalmas és költséges vegyelemzés által állapítható meg, sokkal helyesebb, ha azt mellőzzük, s helyette a gyakorlat által már jónak és helyesnek ismert azon eljárást követjük, hogy kat. holdanként a kalászosok alá 150—200 kg.-ot, káposok alá 200—250 kg.-ot szórunk el. Ha bizonyos rendszerességgel alkalmazzuk e trágyázási módszert éveken keresztül, úgy helyreállítván a talajerő-egyensúlyt, nem kell majd attól tartanunk, hogy a gabonafélék szemszorulása bekövetkezik még tulságos forró nyári időben sem, mert a gabonának elég ideje lesz megerősödni s így nagyobb ellenálló képességgel fog bírni a nagy meleggel szemben.

Hogy védekezhetünk sikerrel a gyomok ellen?

A tavaszi szorgos munkaidőben legtöbb gondot ad a gazdának a gyomok elleni küzdelem, mert hiszen ma már mindenki tudja, hogy a gyomok nemcsak csökkentik a termést, hanem rontják annak minőségét is s éppen azért mindenkinek saját érdekében áll a gyomoktól megszabadulni. Ez azonban nem oly könnyű dolog, mint amiótaek első pillanatra látszik.

Hogy sikerrel védekezhessünk a gyomok ellen, mindenek előtt ismernünk kell azon körülményeket, melyek vetéseink gyomosodását előidézik. Elgyomosodik a szántóföld: 1. az egyes veteményeknek helytelen termelési sorrendje következtében, pl. ha gabona után gabona termeltetik; 2. az istállótrágyának, illetve a trágyatelepnek meg nem felelő kezelése s a trágyának roszszul alkalmazott alászántása folytán; 3. selejtes és gyomoktól kellőképpen meg nem tisztított vetőmagvak felhasználásával; 4. a szél, a madarak, nyulak, egerek stb. közvetítésével; 5. árvizek alkalmával, az idegen helyről jövő vizek útján stb.

Ismervén most az elgyomosodás okát, a védekezés módját is ehhez fogjuk megválasztani. Legtöbbet segítünk magunkon a növények termelési sorrendjének vagyis a vetésforgónak helyes megállapításával; s e tekintetben arra kell törekednünk, hogy az ugynevezett gyomirtó növények és gyomnevelő növények váltakozva kövessék egymást. Gyomirtók pl. a kapás és takarmánynövények; előbbieket azért, mert azok kapálásával és töltögetésével kevesbitjük a gyomokat, utóbbiak pedig azért, mert ha azokat virágzás idején kaszáljuk e, akkor azzal egyidejűleg megsemmisítjük a közöttük levő gyomokat is, megakadályozzuk a gyommag-képződést. Gyomnevelők pedig azok, melyeket fejlődésük ideje alatt semmi ápolásban sem részesítvén, ezzel alkalmat adunk a gyomok elterjedésének. Ilyenek pl. a gabonafélék.

Miután a gyomok terjesztője az istállótrágya is lehet, arra törekedjünk, hogy az lehetőleg sekélyen szántassuk alá, hogy ezáltal a benne levő gyomok mielőbbi kikelésre serkentessenek, s így egy fogasboronával elpusztíthatók legyenek. Műtrágyánál a gyomszaporítás esete nem forog fenn s éppen ebben rejlik annak az istállótrágya feletti kiváló előnye.

A vetőmag felhasználásánál különösen a vetőmagvak gyommentesítésére kell törekedni, mert a lelkiismeretlenebb magkereskedők szándékosan is iparkodnak a vetőmag közé gyomokat keverni.

Végül abban az esetben, midőn a szántóföld akaratunkon kívül gyomosodik el, nem marad más hátra, mint a fogas boronának s kapának minél gyakoribb alkalmazása, mert ezek legjobb fegyvereink a gyomok elleni küzdelemben.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Helyben szünetelő áll. főgimn. tanár **javító-, pótló- és magánvizsgálatra előkészít** bármely középiskolai tantárgyból. Értekezhetni Tövis-u. 16. sz. a.

Aki állást vagy személyzetet keres, küldje be címét a német helyszerzőnek a következő címmel: **Stellen-Boten Braunschweig.**

Sz. 3672/1902.

Hirdetmény.

A volt nagyenyedi egyesült lakatos-, kalapos-, bádigos-, és ács-ipartársulat vagyona, mely áll:

1. a nagyenyedi 473 sz. telekjegyzőkönyvben A + 1 r. 1023 hr. sz. alatti ingatlan (kőbástya) 1/3-rész jutalékából 200 kor. becsértékben;

2. Sirásó eszközök és egy fa láda, mint ingóságokból 5 kor. becsértékben —

3. a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 55047/VIII. 1901. sz. a. rendelete folytán alólírt iparhatóság által folyó 1902. év **július hó 28-ik** napján d. e. 9 órakor Nagy-Enyed városháza közgyűlési termében tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár a becsérték.

Az ingatlanra árverezni szándékozók kötelesek a 200 kor. kikiáltási ár 10 %-át, 20 koronát, bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött biztos kezéhez letenni.

Részletes árverési feltételek a városi főjegyző Balogh Ferencz hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanács, mint elsőfoku Iparhatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1902. évi július hó 3-án.

A polgármester helyett:

Sándor Jenő,

tanácsos.

366 1—1

701—1902.
v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi királyi járásbíró 1902. V. 474., 1902. Sp. II. 233 és II. 8 sz. végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt Nyetea Izstina s tsai javára nagyenyedi Kerekes Mihály ellen 27 kor. 35 fill., 60 kor. és 274 kor. 37 fill., s jár erejéig 1902. évi június hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján foglalt és 664 kor. becsült következő ingóságok, u. m. 2 ókór, 1 tésén és házi butor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíró 1902-ik évi V. 479/2 számú végzése folytán 364 kor. 72 fill. tőkekövetelés erejéig Nagy-Enyeden a városháza előtt leendő eszközésére **1902. évi július hó 26-ik** napjának d. u. 4 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagy-Enyeden, 1902. évi július hó 3. napján.

Gajzágó Simon

kir. bírósági végrehajtó.

692 1—1

Sz. 2247—902.

tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonata.

A marosújvári kir. járásbíró mint telekvi hatóság közhírré teszi, miszerint a nagyenyedi kiseg. tak. pénzt. részv. társaság végrehajtó részére 620 kor. tőke, ennek esedékes 8% kamatai és a jelenleg 20 koronában meghatározott, valamint az ezután felmerülendő költségek, továbbá az 1881-ik LX. t.-cz. 107-ik §-a alapján esatlakoztatott végrehajtatók marosludasi tak. pénztár 268 kor. 62 fill., 270 kor., 70 kor. tőke követelése és járulékaiknak behajtása végett Margineán Petru és neje Kreesun Maria végrehajtást szenvedettek ellen a gyulafehérvári kir. törvényszék, marosújvári kir. bíróság területéhez tartozó Szent-Jakab község határában fekvő, a 228 sz. tjkvben felvett s Margineán Petru nevében álló A + 5 r. 807 hr. sz. kaszálóra 362 kor., a 6 r. 1909 hr. kaszálóra 26 kor., a 8 r. 1563, 1564 hr. szántóra 54., a 11 r. 2346 2 hr. szőlőre 16 kor., a 12, 13 r. 532 4. 532 3 hr. szántóra 22 kor., a 14 r. 665 hr. szántóra 36 kor., a 15 r. 1692 hr. szántóra 48 kor., a 16 r. 1391 hr. kaszálóra 25 kor., a 17 r. 187 hr. szántóra 88 kor., a 18 r. 353 hr. szántóra 18 kor., a 19 r. 479 hr. szántóra 100 kor., a 20 r. 703 hr. szántóra 26 kor., a 21 r. 847 hr. kaszálóra 36 kor., a 22 r. 926, 927 hr. kaszálóra 25 kor., a 23 r. 1182 hr. kaszálóra 24 kor., a 24 r. 1385 hr. kaszálóra 28 kor., a 25 r. 1765 hr. szántóra 36 kor., a 26 r. 1948 hr. szántóra 28 kor., a 27 r. 2374, 2375 hr. szőlőre 52 kor., a 138 sz. tjkvben felvett Kreesun Maria nevében álló A + 1 r. 197 hr. szántóra 18 kor., a 2 r. 538 hr. szántóra 08 kor., a 3 r. 636 hr. szántóra 106 kor., a 4 r. 1115 hr. kaszálóra 429 kor., az 5 r. 1390 hr. kaszálóra 298 kor., a 6 r. 1436 hr. kaszálóra 305 kor., a 7 r. 1705 hr. szántóra 58 kor., a 8 r. 2009 hr. kaszálóra 08 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 146 §-a alapján elrendeli.

Az árverés megtartására határnapul **1902. évi augusztus hó 6-ik** napjának d. e. 10 órája Szt.-Jakab községben a községbázahez tüzetik ki.

Az árverésnek kített ingatlanok becsáron alul is el fognak adatni. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsáranak 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. telekvi hatóságtól.

Maros-Ujvárt, 1902. május hó 10-én.

Sólyom,

kir. aljárásbíró.

368 1—1

692—1902. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. törv.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 1901. V. Sp. III. 7 számú végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt Ruszán János javára nagyenyedi Szász Andras ellen 66 kor. 90 fill. s jár. erejéig 1902. évi június hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján foglalt és 1000 kor. becsült következő ingóságok, u. m. 10.000 drb. égetett téglá nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. bíróság 1902-ik évi V. 468/2 sz. végzése folytán 66 kor. 90 fill. tőkekövetelés erejéig Nagy-Enyeden a városháza előtt leendő eszközésére **1902. évi július hó 26-ik** napjának d. e. 8 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagy-Enyeden, 1902. évi július hó 3-án.

Gajzágó Simon,

kir. bír. végrehajtó.

369 1—1

Sz. 2359 902

tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A marosújvári kir. járásbíró mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kis. tak. pénztár részvénytársaság végrehajtónak Milik Márton az Istváné és tsai végrehajtást szenvedő elleni 300 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék marosújvári kir. bíróság területéhez tartozó Szt.-Benedek községben fekvő, a 155 sz. tjkvben felvett Milik Márton az Istváné és Milik István nevében álló A + 20 r. 210, 211 hr. faház és kőtré 988 kor., a 21 r. 563 hr. szőlőre 158 kor., a 22 r. 885 hr. szőlőre 652 kor., a 23 r. 1243 hr. szántóra 224 kor., a 24 r. 1472 hr. szántóra 643 kor., a 25 r. 1530 és 1531 hr. rét és szőlőre 284 kor., a 26 r. 1730 hr. szőlőre 188 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi augusztus hó 7-ik** napján d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsáranak 10 %-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1902. évi május hó 10-én.

A marosújvári kir. járásbíró mint telekvi hatóságától.

Sólyom,

kir. aljárásbíró.

366 1—1

Somatose

oldható husfehérnye
a hus tápanyagát tartalmazza (tojás fehérnye és só) majdnem teljesen könnyen oldható formában a lehető legjobb erősítő szer gyenge, a táp-alkozásban visszamaradt részecskéket, — melibetegeknek, — betegbetegnek, — gyermekbetegnek, — gyermekbetegnek, — szőlő kórban szenvedő gyermekeknek, — gyomorgörcsöknek.

VAS-SOMATOSE
alakjában pedig különösen

Sápkórházban
szenned nek orvosilag

Somatose a nagy mértékben emeli az étvágyat.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Csak eredeti csomagolásban valódi.

150 11—53

Hazai ipar!

Magyar gyártmány!

„EMKE“ padló- és parquet-fénymaz.

Vegyünk Berkes-féle „Emke“ padló-fénymazt, s így elérjük, hogy kitünő, legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési célt szolgálunk, mert 5% az „Emke“ javára szolgál.

A Berkes-fele „EMKE“ szobapadló-fénymaz: rögtön szárad s így a fényezett szoba már 1 óra múlva használatba vehető.

A Berkes-fele „EMKE“ szobapadló-fénymaz: mosható, s szárazra törülve fénye még fokozottabb.

A Berkes-fele „EMKE“ szobapadló-fénymaz: víztől nem lesz foltos, mint a többi fénymaz.

A Berkes-fele „EMKE“ szobapadló-fénymaz: kitünően alkalmas konyhabutorok és más, erős használatnak kített tárgyak mázolására.

Eladási hely: 359 3—20

Harmath Miklós ur kereskedése, Nagy-Enyed.

Sz. 2160/1902. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a magyarigeni tak. pénztár részvénytársaság végrehajtónak Rajka Petru és Nicoe Szimion csákyai lakosok végr-hajtást szenvedő elleni 290 korona tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csákyai 482 sz. tlkvb. foglalt A + 1 r. sz. 1975 hr. sz. ingatlanra 13 kor., a csákyai 766 sz. tlkvb. A + 1 r. 973 1 hr. sz. ingatlanra 56 kor., a csákyai 617 sz. tlkvb. A + 1-2 r. sz. 606, 607 és 4778 hr. sz. ingatlanra 418 kor., és a csákyai 394 sz. tlkvb. A + 1-2 r. sz. 369, 370 és 1961 hr. sz. ingatlanokból Rajka Petrut illető 7/10 rész jutalékára 403 kor., összesen 890 korona becsárban az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1902. évi szeptember hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Csákyia község házában megartandó nyilvános árverésen a kikiáltási aron alól is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t. e. z. 170 §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint telekönnyi hatóságától Nagy-Enyeden, 1902. április hó 16-én

Weiner,
kir. aljárásbíró.

361 1-1

Vorobicz Kálmán

vászon-, női- és férfidivat-üzlete

Nagy-Enyed, Főter. (Hid mellett.)

Alig pár hónapja, hogy szerencsém van Nagy-Enyed város t. közönségének azon nemes elvét megismerni, hogy amiben csak lehet, „magyar ipart pártol.” Örömmel és nyugodtan tettem tehát bevásárlásaimat a tavaszi idényre, miért is bátorkodom fölhívni a következőkre n. é. vevő közönségem becses figyelmét:

Perutz Testvérek pápai pamut-, vászon- és chiffon-gyár gyártmányait, mint kitűnő, jó és szép árakra, melyek tartósságban fölülműnek minden eddigi csehországi gyártmányt.

Kobrák czipó-gyár Budapest férfi-, női és gyermek-czipói, melyek híres tartóssága, csinosága és jósága a külföldiek által is jelesnek van elismerve, mely ugyancsak lehet ám büszkeségünk.

Goldberger-féle budapesti festő-gyár mosó karton, zephyr, molinos, satin és batistjai, melyek moshatóságáról felelősséget vállalok.

Budapesti és aradi paplan-gyárak gyártmányai nálam dús választékban kaphatók, selyem, satin, cachemire és karton minőségekben. Gyönyörködhető dús raktárt tartok még női ruha-kelmékben, diszekben, ruha és blouse selymekben, női és férfi kész ruhákban, nap- és esernyőkben, továbbá szőnyeg-, függöny-, ág- és asztalterítőkből, férfikalap, harisnyák, fej- és zsebkendőkben, belés rövidárúkból.

A magyar ipar támogatásának eszméjével kérem tehát nagybecsű támogatásukat s vagyok

kitűnő tisztelettel

Vorobicz Kálmán.

63 40-*

Egyenes tartó valódi halcsontos mederekben nagy raktár.

Meglévő kölcsönöket convertálunk.

A Budapesti Földtehermentesítő Jelzálog-Hitel Vállalat fiókja Nagy-Enyeden.

Meglévő kölcsönöket convertálunk.

Tisztelettel tudatjuk a gazdaközönséggel, hogy Nagy-Enyeden egy erdélyrészi fiókinzetet nyitottunk, s ügyvivőnknek *karatnai Bodó Lőrincz* urat neveztük ki.

Folyósítunk törlesztéses kölcsönöket birtokokra, jelzálogkölcsönöket 4¹/₂%-os törlesztés mellett 15—50 évig terjedőleg, továbbá

Földtehermentesítő kölcsönöket jelzálogbiztosítás alapján, a legelőnyösebb díjtételek mellett; az ily adósság csak addig terheli a birtokot, míg a kölcsönvevő birtokos életben van, a kölcsönvevő elhalálzásakor a birtok az egész tehertől azonnal mentesítettik, azonfelül az örökösök még készpénzben visszkapják azt is, a mit az örökhagyó a kölcsön törlesztése fejében fizetett be.

Prospektussal, felvilágosítással díjmentesen szolgál ügyvivőnk *karatnai Bodó Lőrincz úr Nagy-Enyeden, Szentkirály-utca 94. szám.*

Földtehermentesítő Jelzálog-Hitel Vállalat Igazgatósága.

364 1-1

A Budapesti Földtehermentesítő Jelzálog-Hitel Vállalat fiókja Nagy-Enyeden.

Sz. 16937—1902.

Árlejtesési hirdetmény.

Írásbeli zárt ajánlatok elfogadása mellett nyilvános szóbeli árlejtesési fog tartatni következő tartozási munkálatokra

I. Magyar-Pécskán a kinest. ispánságnál 1902 évi **julius hó 21-én** d. e. 10 órakor az ispánlak és tartozékainak helyre állítása, kikiáltási összeg 392 kor. 64 fillér.

II. Lippán a kinestári ispánságnál 1902. **julius hó 22-én** d. e. 10 órakor az ispánlak és tartozékainak helyreállítása, kikiáltási összeg 730 kor. 38 fillér.

III. Temes-Rékáson a kinestári ispánságnál 1902 évi **julius hó 24-én** d. e. 10 órakor az ispánlak s tartozékainak helyreállítása, kikiáltási összeg 731 kor. 54 fillér.

IV. Dentán a m. kir. kinestári ispánságnál 1902 évi **julius hó 25-én** d. e. 10 órakor az ispánlak és tartozékainak helyreállítása, kikiáltási összeg 1429 kor. 51 fillér.

V. A nagyenyedi m. kir. adóhivatalnál 1902 évi **julius hó 28-án** d. e. 10 órakor a százszeres lakóház kijavítása, kikiáltási összeg 1933 kor. 10 fillér.

Aradon, 1902 évi július hó 30-án.

Magyar kir. államjóságigazgatóság.

365 1-2

(Utánnomat nem díjazatik.)

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r-t.

Alaptőke: 200,000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsönnyújtást vállal és betáblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9—12 óráig.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt

előnyös feltételek alatt 20, 30, 40, 50 évre terjedőleg már 400 koronától felfelé az

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank R-t.

Alaptőke: 800,000 kor. Tartalékalapok: 200,000 kor.

Intézeti iroda:

Kolozsvártt, Rózsa-utca 1. sz. saját házában.

Prospektussal kívánatra ingyen szolgál az

156 12-24

Igazgatóság.

50 évi siker!

Eszéki ARCZKENŐCS
és eszéki Szalvator-szappan

eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztatlanságát.

Valódi csakis a **DIENES J. C. SZALVATOR-gyógytárából** **ESZÉKEN, felsőváros:**

1 tégely eszéki arczenőcs ára ..... 70 fillér és 1 korona
1 db Szalvator-szappan ára ..... 1 korona
1 tégely kézi paszta ára ..... 1 korona 20 fillér
Lyoni rizspor ..... kis doboz 1 korona, nagy doboz 2 korona.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71.012 számú B. m. rendeletnek.

Főraktár BUDAPESTEN: 135 9-10
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

Magyarnak PÉCS, Németnek BÉCS.
Ne küldjük pénzünket külföldre!

A legjobb órákat és ékszereket küld **SCHÖNWALD IMRE** óras és ékszerárugyáros **PÉCSETT.**

Nem tetsző tárgyakért a pénzt visszaküldöm vagy kicserélem. — Három évi jótállással.

Egy pontos nikkell zsebóra szép kivitelben ..... 3 frt 50 kr. Valódi ezüst kétfedeles anker remontoir erős szerkezettel, szép kivitelben ..... 8 frt 25 kr.
Egy pontos nikkell ébresztő óra ..... 1 frt 90 kr. Valódi ezüst tula remontoir anker kétfedeles óra 10 frt 30 kr.
Valódi ezüst remontoir óra pontos járással ..... 5 frt — kr.

14 karátos arany láncok csinos szép kivitelben:
20 gramm nehéz 25 forint, 25 gramm nehéz 30 forint, 30 gramm nehéz 36 forint, 40 gramm nehéz 47 forint 50 kr.
Minden láncához aranyba foglalt köves lógók külön mérve 15—20 gramm súlyban 4 frt 50 kr.

Minden tárgy a kir. főpénzverdehivatal által megvizsgálva és bélyegezve.

233 6-40 **Kitüntetve állami és aranyérmekkel.**

Több ezer elismerő levél birtokomban van. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.